

Naročnina: doma na sküpní naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din. Z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarnom letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Cena oglasov: cela stran 800 Din., pol strani 400 Din., i tak niže. „Poslano“ i med tekstem vsaka reč 2 Din. Mali oglasi do 10 reči 5 Din., više vsaka reč 1 D. 50 p., i oglasna taksa posebi. Popust po dogovori.

Katoličanci, vstanimo!

Nedavno je izšla v nemškem jeziku prekrasna kniga „Svet za Kristuša“, štero je napisao ponizen i goreči slovenski duhovnik g. Kalan Janez iz Ljubljane. Ta kniga je že v tom kratkom časi prevedena i se prevaja skoro na vse jezike. V njoj stoji napisano vno go kaj, ka bi morao čütiti, znati i na delo postaviti vsaki katoličanec. Ta kniga je zlata vredna. Pisatelj zove v toj knigi ves katoličanski narod, da se zdrami, vstane, da se združü v močno protibolševiško i protibrežversko armado, i da osvoji celi svet za Kristuša. To je mogočen klic vsem katoličancom za sküpen boj, duhovni boj za Kristuša, našega Krala.

Komunisti majo pred očmi svoj cil. Te njihov cil je: podignoti revolucijo po celom sveti i združiti ga z brezbožnov vladov. Apoštole bolševizma so raztepeni skoro po celom sveti i neprestano delajo za svoj hasek i to v trdom vüpanji, da mora vstanoti den, da bode komunizem zavladao. Ali se to zgodi? ... Strah nas obide, gda si zmislimo na to. Vendar, nevarnost je ne isklüčena, dokeč to delüvanje gledamo s prekrižanimi rokami. Nevarnost je v istini velka. Bolševizem je svetovna nevarnost velke mere i silne moči. Svet bi morao trepetati pred takšov nevarščinov za svoj obstanek. Ali vidi se, da se na jezere i jezere lüdstva ešče ne zavedalo svojega položaja. Níeden glas je ne tak močen, da bi zbüdo iz spanja glühe i slepe narode sveta, šteri neščejo, da čüjejo i vidijo.

Ka smo dozdej napravili proti tomi peklenskomü načrti, šteri ide za tem, da zrüši s prestola svojega Stvoritela i ga klačü s nogami? Nam se vidi to že navadna stvar, ka delajo naši protivnicje. Kelko slaboga so nam že napravili, ali mi ešče ne vidimo, ne čüjemo, ne delamo za sküpen i odločen nastop proti toj nevarnosti. Medtem, gda se z vseh strani dela proti veri i Cerkvi mirno i po načrti, v katoličanskih domovaj vlada čüden brezbrížen mir. K tomi je krivo to, ar smo katoličanci slabo združeni med sebov.

Dnes se vno go guči i piše od Katoličanske Akcije. V toj akciji ali društvi so katoličanci močno združeni med sebov. Ali je ta akcija že porodila kakšo gibanje? Dozdej se na žalost ne opaža nikaj posebnoga. Zrok tomi je, da velki del katoličancov v toj akciji pripada samo po imeni k kat. Cerkvi. Oni so mrtvo blago v ladji sv. Petra. Oni potüjejo samo z ladjov, ali nikaj ne napravijo, da bi jo pomogli naprej.

Na vse strani pa vidimo fronte komunizma, poganskoga nacionalizma i modernoga brezboštva. Proti vsem tem silnim protikrščanskim napadom moramo že ednok razgibati močno katoličansko, versko gibanje.

Bojna je blüzi, ka čakamo? Brezbožniki Rusije delajo na veliko, da z brezštevilnimi sredstvi i zagriženostjov istrebi vero v Boga. Pripravla se bojna na življenje i smrt.

Katoličanci, ka premišlavate? Ne čüjete glas milijonov, šteri kričüjo, da jih čüje cela zemla: „Neščemo, da bi nam Té vladao! Doli ž njim!“ Ne kričüjo več „križaj Ga“, ar so Ga že osodili i so pripravljeni, da ga križajo. Na sveti se dogaja ravno isto, ka se je dogajalo na Pilatošvom dvori. Kristušü Krali so vzeli kraljevsko krono, kronali Ga s trnjavo i besno Ga bili po njej... A mi smo na vse to krvoločno i besno dretje mirni i tihi kak apoštole — plašlivci na Velki petek. Ne zgražamo se i ne trüdimo se, da bi branili zemlo i krono našega Krala. Ali naj Ga tüdi mi sramotimo s tem, da kak njegovi verniki nemamo korajže napraviti niti telko, kelko delajo plačenci Antikristušovi? Ali naj ma šatan bole goreče pripadnike kak pa Gospod Bog? Ša-

tanovi hlapci nas že dugo zovejo na bojno.

Čas je, da se že ednok odzovemo i vzdignemo. Velka hüdoba na ednoj strani zahtevle veliko lübezen, gorečnost i delavnost; na drugoj strani velikomi gibanji i zaprisegnjenoj mržnji proti Bogi postavimo veliko i delovno gibanje. Hodi-mo že ednok iz odbrane v napad! Če ne želemo biti vsigdar zapostavljeni i na slabšem, moramo začniti napadati! Fronta proti fronti! Združena sve-

tovna katoličanska zveza proti brezverstvi i brezboštvi! Rim ali Moskva? Papa ali Stalin? Kristuš ali Antikristuš?

Kristuš naj zmagüje, naj vlada i zapovíдавle!

Ali bodo to i ostanajo samo lepe reči? O, ne! Vsakši katoličanec, šteri čüti v srci ešče količkaj zavednosti i lübezni do svojih svetinj, mora se zdramiti, zdignoti i vdariti! Vdariti po šatanskih hlapcaj! Dosta je že

Naši v Franciji po sv. spovedi i prečiščavanji v Cléville, škofija Rouen, dep. Seine Inférieure. Na sredi med njimi izseljeniški duhovnik g. Kolednik Ferdinand.

toga, da katoličanci spimo, dremlemo, potrpežljivo gledamo i prenašamo šatansko delo pokvarjenih i bolševiških plačancov. Ne dale! Dosta je! Zdej je prišao čas za nas katoličance! Trbe se zdignoti i položiti roko na meč lübezni, delavnosti i gorečnosti za Boga i napovedati boj Antikristušü. Vsi, šteri smo ešče dobre vole, zdignimo se i vdarimo v boj. Kristuš nas zove!

Grački Vili.

Naš prosvetni tabor.

Prosvetni tabor Slovenske krajine, šteri se bo vršo v Soboti na nedelo 5. septembra, bo naš pravi domači, narodni svetek. Naša društva, naše občine i naše fare so že zdej začnole z delom i vse napunjavle samo edna žela, naj bi bio naš tabor eden zmed največjih i najlepših taborov, kelko se jih je že letos vršilo po našoj širnoj slovenskoj domovini.

Naš tabor ma za našo krajino trojni pomen.

Ob prvim je namenjeni nam samim. Dostakrat po krivici sodimo sami sebe, gda gučimo, da nas je malo, da ne vemo vküp držati te, gda bi najbole potrebno bilo. V istini, če se poglednemo nikelko v globočino naše düše, vidimo, da v jako velkoj vnožini našega lüdstva žive i močno raste živa vera v Boga vsemogočnoga, v naše krščansko občestvo i naš narodni razvitek. To je bogastvo naših düš, to je moč našega lüdstva. Ne nosimo vsigdar toga na jeziki i ne kričimo glasno s tem po sveti, nego včasih je li dobro, če se s svojim düševnim imanjom pokažemo sami pred sebov i pred svetom. Tak najlepše sami vidimo, da nas je vno go i se nemamo od nikoga bojati, našim neprijatelom pa tüdi pokažemo, da se je z nami ne ravno dobro špilati.

Ob drugim je namenjeni te tabor vsem našim bratom tam prek Müre. Ešče dnes dostakrat bridko občütimo, kak nas vno gi, vno gi malo poznajo i predostakrat krivo sodijo. Nikak nas

je nikdi opisao, da smo nezaneslivi, zahrbtni, krščansko i narodno premalo zavedni, naši voditelji, da so starokopitni, šteri se bojijo prave i istinske slovenske sküpnosti, naša domača inteligenca, da je sama v sebe zapreta i nedostopna za pravo krščansko i narodno prosveto lüdstva. Kaj takšega si je mogao zmisлити samo do dna düše hüdoben človek, šteri je šteo iz toga kakši hasek za sebe spraviti i kaj takše guči dnes samo tisti, šteri nas niti malo nikaj ne pozna. Na našem tabori, gde bodo navzoči najodličnejši voditelji slovenskoga naroda, bodo meli priliko naši bratje od druge strani Müre, da si naš narod od blüzi poglednejo i se z nami iz oči v oči pogüčijo. Spoznali bodo što smo i ka smo i kak krivo so nas vno gokrat sodili.

Naš tabor je pa namenjeni tüdi našim lastivnim bratom, šteri so raztrošeni po širnom sveti, da z žülamü svojih rok slüžijo svojim domačim potrebni vsakdanešnjü kriüh. Radio družbo v Ljubljani smo najmre zaprosili, naj bi naš tabor po radiji prenašala v svet, da bi se tak lahko tüdi naši bratje, sezonski delavci gde pri radiji tam v Franciji ali Nemčiji, ali Belji veselili z nami i poslüšali v tühinskom kraji našo domačo reč. Našim delavcom bo to v veliko veselje i tolažbo v radost bo pa tüdi nam vsem, da lahko iz svojega domačega kraja z rečjov pozdravimo na veliko daljavo naše domače, šteri se te den nedo mogli z nami vküp veseliti doma.

Strašna povoden po vsoj Slovenskoj krajini.

Zgodovina Slovenske krajine ne pomni, ka bi gda takša voda bila vseširo, kak zdej. V nedelo odvečara okoli pete vöre je začnola dežüvati i to tak, da je naednok vseširo sama voda bila. Do osme vöre je včasi za hip malo henjalo, te pa naprej celo noč zajtra do tretje vöre takši dešč, da takšega nihče ne pomni. Zgodilo se je že prle tüdi, da je oblak tü pa tam dol spadno. Zdej pa je oblak dol seo po vsoj krajini, v sobočkom srezü kak v lendayskom. Med strašnim nalivom se ešče te bliskalo neprestanoma i treskalo tak da so se lüdje vse sprestrašili. Tak da bi se sodnji den približavao. Voda je začnola teči po vulicaj kak v potokaj. Vsa dvorišča so naednok bila puna vode i pri vno gihi hišaj je tüdi v štale i v hiše tekla. Lüdje so se začnoli seliti, živino na višüša mesta goniti. Pola i travniki so pod blatnov vodov, ki pomali odtoka i za sebov pišča pesek i blato. Trava je vsa blatna, krumpli, hajdina, proso, repa gnjili, tak da se je bojati, da z jesenskoga pova nikaj ne ostane. Škoda se ceni na več milijonov dinarov. Oblasti se nujno naprošajo, da kak najprele priskoči siromaškomi lüstvi na pomoč.

Grozna noč v Lendavi.

V nedelo večer je Lendava doživela ka šče nikdar. Ogromne vnožine vode, ki je spadnola na vso okroglino, so pritekale dol z bregov i tekle celo noč s takšov silov, da so s sebov nosile cigelje, debelo kamenje, blato, dol na glavno vulico, ki se je spremenila v deroči potok i nesla s sebov vse, ka je najšla. Okoli cerkve je bilo puno zidarskoga orodja, kište, pesek i vse to je voda odnesla dol po cesti do pošte i sodnije. Tam je voda kamenje i blato piščala. Cerkveni trg je ves razorani. Klanci po goricaj so skopani kak jarki.

Travniki, pašniki i pola okoli Lendave so kak morje, Črnc, Ledava i Kobilski potok se ravno v Lendavskom koti stekajo i so ogromno vodine prinesli s sebov tak da je med mostovi voda celo prek visike ceste tekla. Promet prek mostov je bio v pondelek stavljeni, zato ka so stari mostovje tak slabi, da so jih privezali, da jih voda ne bi odnesla. Bili so stranski s kolami iz Medžimurja i drugih krajov, pa so ne mogli priti domov. Morali so ostati v Lendavi.

Iz sosedne Madžarske javljajo, da je tam tüdi strašna povoden. Iz Lentibe je oblast celo v Lendavo prosila gasilce za pomoč. Lendavski gasilci so pa doma morali biti kredi, da bi lahko vsakši čas nastopili.

Sosedno Medžimurje je tüdi pod vodov. Tüdi tam je grozno šo dešč, ali tak zato le nej, kak prinasa.

Pravici je zadoščeno.

Kak smo že poročali v Novinaj, je 8. junija t. l. JNS priredila politični shod v Maribori, kde se je vdeležo tüdi Živkovič Peter, predsednik JNS. Pri toj priliki so vmorili pristašje JNS akademika Dolinara, za šterim jako žalüje vsa Slovenija.

Te dneve se je vršila glavna razprava proti vmorilcem i to v Celji, gde so bili obsojeni sledeči: Reja Slavko zavolo prestopka nasilja zločina na 5 mesecov strogoga zapora; Dugina Viktor zavolo prestopka nasilja zločina i vmorstva na 3 leta robije. Na 4 mesece strogoga zapora so bili obsojeni sledeči: Brajkovič Slavko, Bunc Josip, Klajnšček Franc, Kodrič Franc, Mlinar Ivan, Paravan Anton, Primec Filip, Primec Mirko, Ranar Mirko,

Štancar Drago i Urbančič Ludvik; na 3 i pol mesece Silič Ivan i na 5 mesecov strogoga zapora Markež Vinko. Vsi tej so sodelüvali pri vmori Dolinara. Obtožnica med drugim navaja, da so se obsojenci 8. junija v Prihovi v dogučanom i sporazumnom naklepi zbrali i s sküpnimi močmi vsaki posebi napravili nasilje proti drugim osebam i poškodüvali potniški autobus, v šterom se je po državnoj cesti iz Maribori proti Celji vozilo poleg 2 šoferi nad 30 ljubljanskih akademikov, štere so napadnoli s tem, da so oboroženi z dugimi kühinskimi nožmi, drogmi, palicami, revolveri i nabranim kamenjom iz sovraštva iz bližnje šume naskočili z metanjom kamenja i z strelbov. Pri toj priliki so spotrli vsa ok-

na na automobili i povzročili do 12 jezera Din škode i spravili v nevarnost življenje ali zdravje večim lüdem. V tom napadi je Dugina Viktor z nožom v hrbet Dolinar Rudolfa telesno tak poškodüvao, da njemi je prebodno plüča i je poškodüvaneč od doblene poškodbe vmro. Pri tom napadi je bio tüdi leži ranjen na obrazi z nožom Branko Planinc. Po zaslišanji i izpovedbi svedokov je dokazano, da je Reja Slavko vodo celo akcijo za napad teh akademikov, a Dugina Viktor pa vmoro akademika Dolinara.

Tak je pravici zadoščeno, čiravno je Kramer s svojimi JNSari šteo zvaliti vso krivdo na akademike. Sodniki so tistoga političnoga mišljenja kak obsojeni, sodili so po pravici.

NEDELA

po risalaj dvanajseta.

Evangelium (Lukač 10.) Tisti čas je pravo Jezus svojim učencem: Blažene oči, štere vidijo, ki vi vidite. Ar velim vam: ka so vngi prorocke i kralovje želeli viditi, štera vi vidite i ne so vidili i čuti, štera vi čijete i ne so čili. I ovo niki v pravdi vučeni je gori stano skušavajoči njega i govorci: Mešter, ka čineči žitkom vekivečnim bodem lađao? On je pa velo njemi: vu pravdi ka je pisano? kakda štes? i on odgovoreči je pravo: Lubi Gospodnoga Boga tvojeja z celoga srca tvojeja, i z cele duše tvoje i z cele moči tvoje i z cele pameti tvoje, i bližnjega tvojeja, liki samoga tebe. I veli njemi: prav si odgovoro; to včini i živo budeš. On je pa šteo spravičati sebe i pravo je Jezusi, a što je moj bližnji? Odgovoreči pa Jezus velo je: Niki človik je doli šo od Jeruzalema vu Jeriko i spadno je med razbojniko, ki so ga i slekli i ranjenoga na po živoga ostaviši, odišli so. Prigodilo se je pa, da bi niki duhovnik doli šo po onoj poti i videvši njega, mimo je šo. Prisposodnim talom i levita, da bi bio poleg mesta, ino bi ga vido, mimo je odišo. Niki pa Samaritanuš po poti idoči, prišao je do njega i videvši ga, geno se je na smilenost. I pristopivši zavzeao je rane njegove i vlejao je vnje oli i vino; i položivši njega na svoje živinče, pelao ga je vu oštarijo i skrb je na njega noso. I na drugi den je vō vzeo dva sōda i dao je oštarijaši i pravo je: skrb mej na njega i kajkoli ober toga potrošiš, jas, gda se povrnem, nazaj ti dam. Šteri med etimi tremi se vidi tebi bližnji biti onoga, ki je spadno med razbojniko? on je pa pravo: ki je miloščo ž njim včino. I veli njemi Jezusi, idi i ti včini prisposodnim talom.

Razgled po katoličanskem sveti

Okrožnica Pija XI. „Divini Redemptoris“ o brezbožnem komunizmu. — *Kaj je družba.* — *Medsebojne pravice in dolžnosti človeka in družbe.* 29. A Bog je določil človeka tudi za svetno družbo, kakor jo res zahteva njegova narava sama. Družba je namreč po Stvarnikovi volji naravna pomoč, da more človek doseči svoj cilj; ni človek radi družbe, ampak družba radi človeka. Seveda tega ni umeti v zmislu liberalnega individualizma. Liberalizem hoče, naj država služi zgolj poedincem in njih tudi neupravičenim zahtevam; pravi zmisel pa je, naj bi bila dana po organski zvezi z družbo in državo vsem možno, da z vzajemnim delovanjem ustvarjajo svojo pravo pozemeljsko srečo; potem, da jim družba omogoči razvoj tistih naravnih individualnih in socialnih sposobnosti, ki njih tvorbe presegajo časovne koristi posameznikov in jih tudi posamezniki vsak zase uresničiti ne morejo, ki marveč odsvitajo v družbi božjo popolnost. A tudi to služi končno človeku, ki se po teh prilikah božje popolnosti dviga k Stvarniku in mu daje hvalo in čast. Le človek ima namreč um in pravno svobodno voljo, ne družba. — 30. Kakor se pa človek ne more odtegniti tistim dolžnostim, ki je z njimi po božji volji zavezan družbi in imajo zato predstavniki avtoritete pravico prisiliti ga, da izpolnjuje svojo dolžnost, če se nezakonito brani, prav tako pa tudi družba ne more vzeti človeku pravic, ki mu jih je dal Stvarnik Bog (važnejše smo že na kratko omenili), tudi mu ne sme onemogočati njih rabe. Tako je v soglasju z naravnim razumom in njega zahtevami, da vse pozemeljske dobrine služijo človeku, po njem pa se nanašajo na Stvarnika. S tem se popolnoma ujema, kar je zapisal o načinu krščanskega zveličavanja apostol narodov Korinčanom: „Vse je vaše, vi pa Kristusovi, Kristus pa božji“ (1 Kor 3, 23). Ko komunistični nauk človeško osebo ponižuje in nje razmerje do družbe hladno prevrača, jo naravni razum in božje razodetje čudovito povišujeta.

Gospodarsko-socialni red. 31. V odlična načela za gospodarsko-družabni red so razložena v socialni okrožnici Leona XIII. o delavskem vprašanju (oknožn. „Rerum novarum“, 15. maja 1890; Acta Leonis XIII, zv. IV., str. 177—209), in v Naši okrožnici o obnovi socialnega reda (okrožn. „Quadragesimo anno“, 15. maja 1931; AAS zv. XXIII, 1931, str. 177—228) primerjena na zahteve našega časa. V tej okrožnici smo ponovno poudarili tradicionalni nauk Cerkve o individualnem in socialnem značaju zasebne lastnine in natančneje določili pravice in dostojanstvo dela, razmerje medsebojne opore in pomoči, ki mora biti

Strašna toča i povodni po Sloveniji.

Kak smo že poročali v naših Novinah, je bila na večih delaj Slovenije že pred tedni velika toča, štera je povzročila tu i tam velike škode. Preminočo nedelo i ponedelek je pa bila takša povoden i toča, štero ne pomlijo niti najstarejši ljudje i so mislili, da de konec sveta.

V okolici Gorjanc i Sv. Križa pri Kostanjevci je toča kak orehi debela, spotrla na hišaj ves črep i okna, po sadovnjakaj i polaj sklestila vse veje i kukarico. V nišernih krajaj je viher vrgao doli strehe, spodro hiše i od korenja vred podirao drevje. Nato je začnola voda vdirati skoz vrata i okna v hiša, gde so ljudje niti ne meli časa rešiti svoje vsakdenešnje reči i so do pojasa gazili v vodi reševali svoje i svojih dec življenje. Prek noči so postali kodišje brez vsega. Živino njim je voda odnesla z štalami vred. Deca i betezniki so na ves glas kricali, jokali i zvali na pomoč ljudi. Cele vesi i poti so vse preorane i ščista vničene. Pola i travniki so puna s kamenjom i s peskom, štero je voda prinašala naravnoč v velikih plazaj. Lūdstvo je sploj odnemoglo. Vse ka so si pripovali njim je voda odnesla. Na pol nagi so i velki mraz trpijo. Deca jočejo, ar so lačna, starišje pa nemajo nikaj njim dati. Kvar cenijo na več milijon dinarov.

Ljudje, ki so odvisni v teh krajih samo od toga, ka si pridobijo iz zemle s svojimi rokami, ne bodo mogli svoje škode nadomestiti. Zato so se obrnoli do oblasti i smilenih src, da naj njim priskočijo kem prve na pomoč, da od gladi i od betegov, štere je povzročila voda, ne prejdejo.

Toča i povoden je divjala skoro po vsaj našoj državi.

Duhovnik za naše izseljence.

Naš list je dne 18. julija 1937 v 29. številki prineso pod gornjim naslovom članek, šteri bi lahko vstvar v javnosti mnenje, da višja cerkvena oblast, to je, da knezoškofijski ordinarij v Mariboru zavlačuje imenüvanje izseljenskoga duhovnika za naše izseljence v Franciji.

Istini na lübo ugotavljamo, da je knezoškofijski ordinarij ponovno pismeno pa tudi vüstno pozvao Družbo sv. Rafaela za Slovensko krajino v Črensovcih, naj njemi predlaga primernoga duhovnika iz Slovenske krajine v imenüvanje za izseljenskoga duhovnika za Francijo i da naj imenüvanoga gospoda opomene, da tudi sam prosi pri pristojnoj cerkvenoj oblasti za potreben dopüst zavolo izseljenskoga pastirüvanja.

Rafaelova družba za Slovensko krajino ne mogla knezoškofijskomi ordinariati do dnes predlagati izseljenskoga duhovnika, ar se ne priglaso nieden za to teško misijonsko delo.

med tistimi, ki dajo kapital, in tistimi, ki delajo, in plačo, ki gre po pravici delavcu zase in za družino. — 32. V isti okrožnici smo tudi pokazali, da sodobnega sveta iz žalostnega stanja, ki ga je vanje pahnili brezpravni liberalizem, ne bo rešil ne razredni boj in terorizem, ne avtokratična zloraba državni oblasti, ampak le to, če bosta gospodarski in družabni red prešnila socialna pravičnost in krščanska ljubezen. Pokazali smo, kako je mogoče doseči pravo blaginjo po pravih načelih zdravega korporativizma, ki spoštuje rāzne stopnje socialne oblasti; kako naj se vse korporacije zložno med seboj združijo in skupno teže za občo blaginjo, in da je najbolj svojska in poglavitna naloga javne oblasti vprav ta, da po svoji moči pospešuje takšno medsebojno združevanje in sporazumevanje državljanov.

(Dalje)

Nemška vlada izgnala do 1000 smilenih bratov, šteri so prek 30 let vodili bolnico i v šteroj je bilo do 800 betežnikov. Vlada je te smilene brate izgnala v par vōraj, šteri so bili tak duga leta v službi betežnim i odnemoglim i s svojim požrtvüvalnim delom spravili državi nad 250 milijonov

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Na podporo Novin je darüvala Ritlop Treza, Črensovci, iz Francije, 5 Din, Benkič Jozefa, Vadarci, iz Francije 8 Din. — Bog povrni!

Nova sveta meša v Črensovcih. V nedelo 1. avgusta so prikazali prvo svojo sv. mešo preč. g. Kustec Martin iz Gor. Bistrice. Kak pri vsakoj novoj meši, tak je tudi pri tej bilo vngio lüdi iz domače fare, kak tudi iz sosednih far. Predgali so preč. g. Cigan Franc, salezijanec iz Črensovec i to od duhovnikove oblasti v spovednici i pri sv. daritvi nad presv. Rešnjim Telom i nad presvetov Rešnjov Krvjov. Edino duhovnik ma oblast posvetiti hoštijo, edino duhovnik ma oblast deliti sv. obhajilo i edino duhovnik ma oblast odpüščati grehe. Pri sv. meši so g. novomešnika vodili domači g. plebanoš Zadavec. Po sv. meši se je razvilo doma na Gor. Bistrici veselo razpoloženje pri gostih, štero je ne minilo, čeravno je strašno grmelo, treskalo i deževalo, kak da bi se s škafa vlevalo. Na drugi den se je primicija nadalüvala, vdeležili so se je poleg drugih gg. tudi domači g. plebanoš, šteri so v nedelo zavolo slaboga vremena ne prišli. Pri vseh slovesnostih je igrala črensovska godba.

Duhovniške spremembe. V zadnjaj številki Novin smo že objavili en del duhovniških sprememb, ki se tiče naše apoštolske administrature. Drugi del sprememb je sledeči: Bivši črensovski kaplan g. Trobina Stanko so premeščeni za kaplana v Čadram, novomešnik g. Rajner Janoš za kaplana v Rogatec, v Soboto so premeščeni za kaplana iz Prevalj g. Škraban Janoš, gg. Tratnjek Štefan i Nemec Matjaž zavolo vojaščine nestane meščeni.

Rafaelova družba za Slov. krajino je izposlovala pri kraljevskoj banskoj upravi podporo za g. Bejek Janoš, oskrbnika sebeščanske fare, da vodijo duhovno skrbstvo par tjeđnov med našimi delavci v Bački i Baranji.

Klic s Sladke gore. Romanje k sladkogorskoj Materi boži je znova pred nami (12.—15. avg.). Vsi stari prijatelje te bože poti ste prijazno povabljeni, da pridete letos znova i pripelate s sebov šče drüge, posebno mlajše, da najdejo v tom zatišji v Marijinom svetišči najdrakše — mir svojim dušam. Letos so tudi že vsi 4 zvoniki na novo preslikani, da cerkev že od daleč blešči i zove: Pobožni romarje pridite v Marijin hram, da bo sprosila milost Vam! „Vižarja“ Pala Jan. iz Hajdine letos ne bo več, pridite drügi v velikom številu, bomo molili za njega.

S. K. A. D. „Zavednost“ bo imelo 11. avgusta t. l. svoj redni občni zbor v Martinišči v Soboti. Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Po-

dinarov haska letno. Na to povelje so se bratje s svojim predstojnikom zbrali i pred odhodom šče zaspevali v kapelici „Te Deum“ i „Salve Regina“ i nato vzeli Najsvetejšje, se poslovali od betežnikov, šteri so se milo jokali za svojimi dobrimi oskrbiteli. Odzvuha bolnice je brate že čakala vnožica naroda, štera je izgnanim bratom dala na svojih domaj prenočišče, ar bratje so bili izgnani proti večeri. Na drugi den je bila v Dortmundu, gde so bratje vodili bolnico, velika manifestacija za smilenimi bratami, ki so vživali povsedi največje spoštüvanje, ar so bili zaistino smileni do vseh betežnikov i vse jih je rado melo. Nemški hitlerizem ma te namen, da vzeme duhovščini i Cerkvi poštenje med verniki i da tak ležej nastavi svojo vero, štere se narod jako brani. V prvoj vrsti nemška vlada preganja duhovščino i katoličanski tisk. Prepovedala je že več katoličanskih listov, šteri so izhajali v več stoežer falataj. Katoličansko lüdstvo je pri vsem tom preganjanju jako mirno i vdeležuje se kat. pobožnosti v dosta vekšem številu kak kda koli prve, ar zna, da samo v pravo kat. Cerkvi je zveličanje svojih duš, šteroj je voditeo Kristuš.

ročila odbornikov. 4. Poročila revizorjev. 5. Volitev odbora. 6. Slučajnosti. Začetek ob deveti uri, ob pol deveti uri sv. maša. Za člane udeležba obvezna, starešine vabljeni! — Odbor.

Bogojina. Preminočo nedelo je bila pri nas lepa slovesnost. Prosvetno društvo je priredilo lepo igro: „Zdravnikov strežnik“. Popoldnevi je bila prireditve za mladino, ki je prišla v lepom številu. Zvečer je bilo za odrasle. Šolski prostori, gde se je prireditve vršila, so bili puni. Pred igrov nam je v izbranih rečaj razložo pomen in delo Prosvetni društev g. vučiteo Bajlec. Navzoči so ga pazljivo poslušali i ga večkrat z velikim odobravanjem prekinoli. Po govori je bila igra, ki je navzoče prav navdušila. Posebno moramo poudariti, da so vloge zelo dobro rešili, dijak Pucko, oba Puhana, Martin i Karol pa tudi Smej Joško. Odlično je igralo Camplin kmeta Boštjana, poleg drugih, kak Loperta Ferija, Smeja Ivana, ki so vsi do zadnjega jako dobro igrali. Istinsko lepo priznanje našim vrlim dečkom! Društvo se tudi zahvaljuje g. bogoslovci Gutmani, da je pomagao pri prireditvi i s tem pripomogao k tak lepomi uspehi, posebno pa ide zahvala g. vučitelu Bajleci i vsem igralcom, ki se trüdiyo za lepi razcvit Prosvetnoga društva.

Kakši bo spored prosvetnoga tabora? Po naših prosvetnih društvih i faraj je že razposlani spored cele proslave v splošnom, podrobnosti se pa naznanijo nikelko kesnej. V glavnom se bo vsa proslava vršila sledeče: V nedelo, 5. septembra ob 9 vōri zajtra sprejem odličnih gostov, ob pol desetih obhod po mestu, nato sv. meša na prostom s cerkvenim govorom po tom pa zborovanje na istom mestu z govori krščanske prosvetne vsebine.

Pertoča. Pri nas so zadnje povodni i dežovje silno dosta škode napravile. Ništerne ceste so popolnoma razrüšene, njive i travniki vničeni. Zaposili smo za pomoč bansko upravo, da se nam na te način konči nikelko popravi velka škoda, štero smo trpeli od vode.

Sodnji den nad Črensovcami. Dnestjedan, avgusta 1. je proti večeri začelo rositi. Po rosi je prišo dešč, po dežji pa se je spüsto oblak i se je voda kak z škafa levala dugo v noč. Zmes je pa grmelo i se bliskalo nepretrgano. Vdarilo je v cerkev, v Naš Dom, v hišo g. šolskoga upravitela Lutara. A strelovodi so gromsko strelo srečno odvodili i nesreče nikše ne na tej poslopjaj. Gda je v cerkev vdarilo, je nastao takši pritisk, da se je sosedna Bauerova gostilna vsa zatrosila i zazibala. Vode je naletelo teliko, da so Črensovci popolnoma preplavljeni. Do uredništva Novin se samo po ednom kraji moglo priti. Voda se je razlejala na Žižke, Trnje i dale doli i okoli. Veseli den primicije se je spremono v strašno noč i v den povodni v celaj fari.

† Dr. Franc Ivanocy:

Iz naše dāvnine.

Najzanimivejši i najlepši pa je zvezdnati obok. Na tom oboki sta dva glavni i dva stranski sklepni. Iz sklepni v apsidi ideta dve rebri, šterivi jo delita v dve polovici; stranski rebri se združita v šilastoj konzoli, drügivi dve glavni rebri pa se cepita v dva stranska sklepni.

Iz stranskih sklepnikov ide ta proti slavoloki skoz drügi sklepni znova dve glavni rebri. Iz drügoga glavnoga sklepni ideta ešče dve menšivi rebri, šterivi se na tretjini cepita v dve dugivi rebri, končüjočivi se v konzolah na glavnoj steni. Sküпно je devetdvajseti reber. Na to rebrasto mrežo položeni obok tvori proti apsidi lepo šesterokrako zvezdo, proti slavoloki pa kaže obliko velke črke X. Na oboki je osem trikotnih i deset štirikotnih pravilnih polj i eden nepravilen štirikoten prostor med štirimi sklepni. Rebra so zvün ednoga vsa jako dobro ohranjena, napravljena so iz kamna z žlebičastim, ostrim robom. Gde se rebra cepijo v glavno steno, so na zvünejšoj strani stené oporniki s ploščatov strehov.

Žižki. Kak smo že svoj čas poročali v „Novinaj“, smo si začnoli zidati novo kapelico na čast sv. Forjani, ki nam čuva naše domove. Betonska dela so gotova i material po mali dovažamo. Da de nas pa precij več koštala kak smo prle računali, zato prosimo dobra srca i pa naše rojake v Franciji i Nemčiji, či bi nam priskočili s par dinari na pomoč. Za vsaki najmenši dar se že v naprej zahvalujemo i tudi objavimo v „Novinaj“. Dozdaj smo dobili prostovolnih darov 114 Din. i to od sledečih: Stanko Koloman iz Žižkov zdaj v Franciji, 10, Stanko Marija iz Žižkov, zdaj v Franciji, 10, Stanko Ivan iz Žižkov, 30, Fratar Anton iz Žižkov, zdaj v Franciji, 20, Kramar Ivan, trg. Črensovci, 10, Virag Ivan iz Žižkov, zdaj v Franciji 34 Din. Vsem darovnikom Bog plačaja.

Smrt našega stalnoga naročnika. V 79 leti starosti je Bog k sebi pozvao na plačilo Törnara Matjaša v Črensovcih. Hiša pokojnoga je stalna naročnica naših listov. Pa to je siromaška hiša: plüg, zemle i z blati kuča. Pa ta siromaška hiša je vendar mogla dati Cerkvi dve osebi, hčerko v Družbo sv. Križa, ki je zgledna, lepe smrti vmrla, pa sina Antona, či je duhovnik v salezijanskoj družbi i dnes v Veržeji v službi. Pokojni so bili 21 let kotriga tretjega reda sv. Frančiška, šteroga pravila so verno spunjali. Posebno radi so hodili gostokrat k sv. prečiščavanji. Sce Jezušovo bodi njim plačnik, njihovim ostalim pa obilen tolažnik.

Za kaplana v Sv. Jurij ob Tabori je nameščen g. Škafar Ian, naš rojak iz Bratonce, ki je meoveč mesečni bolezenski dopust.

Na griži so zbetežali urečnik Novin, g. Klekl, k šteroj se je zrušila tudi močna vročina. Po sprdnj roki g. ban. zdravnik dr. Sesarčič, se je bolezen zboljšala, a g. urečnik moro dugši čas meji popolen mi, ar jih je bolezen jako zmučila i oslabila.

Odgovor na pritožbo. Pribžba je prišla na uredništvo, zakaj neso Novine objavile, ka je v Soboti pri novoj meši g. Rajnera predgao g. Zver. To se je ne zgodilo samovolno, nego proti urednikovoj voli po neprilici. Uredništvo je sprejelo dops, v šterom se drugi gospod omenja za predgara. Te dopis so Novine objavile. Nato je g. Rajner zahtevalo naj to popravimo, ar drugi bo predgao. Ne pa napisao što. Mi smo tje dne dugo čakali, a novi predgar nese prijavo. Po primiciji so g. urednik oprosili ednoga duhovnika, ki je v pondelek šo v Lendavo, naj v tiskarni izroči celi potek primicije i naj napiše tudi, što je predgao i kratko vsebino predge. Zakaj ne prišlo njegovo poročilo v Novine, nam je ne znano. Gotovo zato, ar je dopisnik Novin iz Sobotice poslal poseben članek od primicije v zvezi z obiskom g. bana dr. Natlačena. A ar je g. ban prišo komaj v pondelek, gda je že cerkvena

lovesnost minola, je te dopisnik odpušto popisano predge. Gospod urednik pa ne so mogli v tiskarno, da bi stvar preglednoli, njihov namestnik pa niti v pamet ne vzeo, da ime predgara fali. Tak je nastala pomota, štero s tem popravi uredništvo Novin. G. Zvera pa prosimo, naj ne zameri.

Kratki glasi.

Romunski krao v Ljubljani. Te dneve je obiskao Slovenijo Romunski krao Karol II. Po dvo dnevnom bivanji na Brdi i na Bledi, kde je bio tudi naš knez namestnik Pavle, se je v tork popoldnevi pripelao v Ljubljano. Tu so ga pozdravili naš bang. dr. Natlačeni i drugi višiji predstavniki. Po kratkom prisrčnom govori med banom i kralom je krao izjavo, da je bio jako zadovoljen s svojim bivanjem v Sloveniji. Nato se je romunski krao odpelao proti Zagrebi i tam naprej v Split na Miločer, kde je romunski krao obiskao svojo sestro, našo kralico Nj. Vel. Marijo.

Dar Dr. Korošca po toči poškodivanim. Minister za notranje zadeve g. dr. Anton Korošec je poslal odbori za pomoč po toči poškodivanim v treh občinah v Sloveniji 10 jezero Din. kak svojo podporo.

Smrtna nesreča pri prevažanju lesa. V tork predpoldnom je voznik Tolar iz Tržiča naklao voz z drvami i pelao po ednoj jakoj vozkoj cesti. Proti njemu je pa pripelao eden drugi voznič tudi drva. Pri ogibanji pa so dvojica kola vkup stisnola Tolar, šteroga so vse razmrcvarile i taki je vmro.

Smrt na planinaj. V pondelek predpoldnom je šo na Veliko planino pri Kamniki mladi dečko Rozman nabirat planinke. Ar je bilo jako škliško i je meo Batove gumijaste črevle, se njemu je poškalilo i je spadno do 400 metrov globočino, gde je ves razdrapani i raztrgani ymro.

Smrt pod vlakom. V Šoštanji pri Celji se je dogodila strašna nesreča. Delavec Kandruše se je v pondelek večer vračao domo iz fabrike. Med tem se je pa bližao vlak, za šteroga volo ne mogo prek železniškoga tira, zato je poleg železniških tračnic čakao, naj vlak odide. Kda je vlak prišo do Kandruše, je toga zadelo i vlekeo za sebov i ga vse raztrgao. Zapušča 4 nepreskrblene dece i ženo.

Štirikrat v smrt. Dragutin Grubor doma iz Zagreba se je zavolo siromaštva i neozdravljivoga betega že trikrat obeso, a vsikdar so ga šče pred vremenom rešili. Zdaj pa se je vrgao pod vlak, štera ga je vse raztrgala, a šče živoga so pripelali v špitao, gde se bori s smrtjo. Starček je star 65 let.

Sin rešo svojega oč. Premi-nočo nedelo je v Slav. Požegi tudi divjala strašna povoden i vnoгим raznašala vse, ka so meli okoli hrama. Tak na priliko je voda raznašala zidari Šimači blanje i druge reči, štere je Šimac začeo rešavati. Med tem pa je voda čiduže bole vderjala i Šimač

je odnemogeo v vodi. Voda ga je nosila se i ta. Videvši pa to njegov sin, skoči v vodo i plava za svojim očom, šteroga je rešo gvušne smrti.

Strašna smrt deteta v gašenom vapni. V vesi Rasinji srez Ludbreg poleg Varaždina je prišlo do teške nesreče v družini Namesnik Franca. Stariše so ošli na delo v pole i ostavili doma dve leti staroga sineka i testa. Test je v ednoj velikoj jami gasio vapno. Gda je stari ošiao v štalo po vapno, se je mali vnukec prikoracao k jami i po neprilici spadno v žarečo vapno. Kda je test prišao nazaj i je šteo vapno premešati, je opazo, da se v vapni nekaj meče. Vzeo je lopato i na veliko žalost spoznao svojega vnukca. Vsaka pomoč je bila k šenki. Vnukec je bio mrtev. Kda sta stariša prišla domo z pola i sta vidila ka se je zgodilo, sta malo ne odnoreda.

24 kg. saharina švercao. V Šentilji poleg Maribora so financarje zgrabili ednoga švercara, šteri je po železnici šteo iz Austrije prinesiti prek 24 kg. saharina, vžigalnice i kamenčke. Ar bi njegova kazen presegala nad milijon dinarov i nema z koj plačati, so ga zaprli.

Vlak povozo človeka, kravo i tele. V tork zajtra je brzi vlak, šteri je vozo iz Beograda v Zagreba, nalo na ednoga kmeta, šteri je gnao kravo i tele na pašo. Vlak se je s takšov nagloščov približao, da se kmet ne mogo ogoiti s tračnic i je tak kolovje železnice kmeta, kravo i tele kakših 50 metrov rivalo pred sebov. Kmet i živina so vse zmečkani. To se je zgodilo v vesi Ludina.

S sekirov bujo prijatelja. Džemail Jošanica iz Višegrada se je pred nekaj tje dni svado s svojim prijatelom Mujo Oprašičom. V pondelek se je Džemail napio i se skrio v Oprašičovo sobo. Večer gda se je Oprašič vlegao, si je niti ne mislo na kakše hūdodelstvo. Gda je že močno zaspa, je Džemail vzeo sekiro i Oprašiči vse razsekao glavo, šteri je pod groznimi vradci taki vmro. Zverinskoga Džemaila je orožništvo taki zaprlo.

Devet potnikov zgorelo. Na angleskom pristanišči v Sudani je trimotorno letalo 50 metrov pred pristankom eksplodiralo i treščilo na tla, gde je zgorelo 9 potnikov i vso letalo. Letalo i potniki so bili iz Italije.

Strašna železniška nesreča v Franciji. Ob priliki romanja v Lisieux, šteri je našim izseljencom v Franciji dobro poznano, je skočo iz železniškoga tira brzovlak. Pri toj priliko je najšlo smrt 27 ljudi, 50 jih je pa ranjenih.

Ladja zgorela. Ameriški parnik je zgoro na morji. Na ladji je bilo 158 potnikov. Dozdaj so našli zgorelih že 16 ljudi, 50 jih pa še zmerom fali; drugi pa so se vsi srečno rešili.

Tajnik socialistične organizacije je ponevero 12.000 Din v Maribori i to na te način, da je delavcom odtrgavao od mesečne plače prispevke, štere bi mogo poslati v Ljubljano. Ar pa penz ne bilo, je prišo v Maribor revizor i odkrio sleparijo.

52 jezero reči na dopisnico je eden napisao v Avstriji, pisao jih je pa celo leto, ar je prej ne meo drugoga dela. To je novi rekord v pisanji.

Grobar spadno mrtev v grob. V Madjarskom mestu Gadorosi je ob priliki ednoga pokopa, gda je šteo grobar Kolotar Janoš zakapati mrtveca, spadno na glavo v jamo. Gda so ga potegnoli iz jame, je bio že mrtev. Zadela ga je srčna kap.

Strašen ogenj v Alžiri. Ogenj, šteri je vovdaro 28. julija v Alžiri, je vničo več kak sedem jezero hektarov šume. Ogen se dale širi proti vinogradom, gde je v bližini edna ves, šteroj preti tudi velka nevarnost. Lūdstvo te vesi se že seli, ar od velike vročine toga ognja je vno go lūdstva že spomrlo.

V Mehiki šče vedno preganjanjo vernike. Nekši Kalifornijec, ki se pred kratkim vrno iz Mehike pripovida sledeče: „Brez dvoma so katoličanci potolaženi, kda čtejo, da se je versko preganjanje v Mehiki potišalo. Vendar njim moremo to tolažbo vzeti. Cardenas i njegovi pristaše so zagriženi sovražniki Cerkve, ka spoznaš pri vsakoj priliki. Vsem tihincem, ki pridejo v Mehiko, pripovida vse najrazličnejše zgodbe od duhovnikov i Cerkve, v istini pa trpijo vsi tej največše preganjanje i zaničavanje. Pred drugimi se kažejo kak nedužne ovce, za njimi pa kak šatanovi prijatelje.“

Prebujenje

*V razklano srce
je zaplala molitev,
neznosno gorje
je nošlo blažitev.*

*Vsahli vrelci so zažuboreli;
iz njih rešilni spevi vro,
mučilni ognji so zgoreli,
le dima oblaki se pno*

*K nebu - zmagovalne zastave...
boj pekla je zdaj končan,
spet rajske dišave
iz srca prihitijo na plan —*

*Kot angeli bi zaigrali
srce v sreči drhti —
nje blaženi vali,
kak to me hladi —*

*Zdaj verjem, da v Bogu živim,
da angel me čuva Njegov —
V nevidno Moč hrabro strmim,
postal človek sem nov —*

*Ljudje me ne razumejo,
zato pred njimi molčim;
le redki vprašujejo,
s kom pač govorim?*

*Jaz sez nevidnim svetom pogovarjam,
s svetniki božjimi;
z njih priprošnjō dela ustvarjam,
ki ostanejo še večnostil*

V svetišči je visiki baročni oltar, šteri čisto kviri gotso lepoto svetišča, pa tudi v nevarnost spravla štero so, kak se vidi, pri postavljanji toga oltara skoro na dvoje vsekli. Na južnoj strani svetišča so dveri, jako proste; proti sevir pa pelajo prave gotične dveri v zakristijo. Zakristija je jako mala, ali kak svetišče stara zidina s podugovatim, vozkim oknom. — Nindri nega sleda starinskim slikam.

Té zanimivi, starinski umetnostni spomenik bi zaslužo, da bi nazaj dobo svojo negdašnjo obliko, ka bi se z malimi žrtvami i starinoslovskim znanjem v ništernih letaj lejko dosegno.

V Križevcih, šteri spadajo v petrovsko faro, je negda bila starinska kapela, liki pred 20—25 leti so jo pōdri, tak da njoj dnes nega sleda. — Tak se je tudi tu zgodilo, kak se tudi dnes godi na mnogih krajaj, da se zavolo popunoga neznanja starinoslovja vničijo največše zanimivosti.

Ravno te dni sem čteo, da je avstrijski škofovski zbor na svojem sestanki razpravlao tudi od reforme bogoslovnoga včenja i tu je bila omenjena tudi krščanska arheologija kak obvezen predmet. Ne samo zavolo zgodovinskoga znanja je potrebna ar-

heologija v bogoslovnih učiščilih, liki je posebno potrebna s stališča dušnoga pastirstva. Nemrem si misliti praktičnoga dušnoga pastira, šteri bi zanemaro popunoma včenje arheologije i ne bi bio na vsakom stopaji v nevarnosti, da napravi žalostne pomote tak pri vzdržavanji starih cerkvij kak pri zidanji novih, pa tudi pri vsakšem, četudi ešče tak malom kupovanji cerkvene opreme. V našoj državi komaj eden dva gojita arheologijo, semenišča pa je zvün edne-dveh izjem niti ne poznajo. Ne je zato čudno, da je velki deo naših cerkvij brez vsakoga sloga (stila), tu i tam pa se je dekorativna oprema že čisto v secesionistično smer napotila. V zadnjem časi se tu pa tam malo začne paziti na slog, liki to ešče od daleč ne kaže arheološkoga znanja dušnih pastirov, liki je sad prizadevnosti laikov, ki se bavijo s cerkvenov umetnov obotjov. Stoletjom bi napravu uslugo, što bi duhovnikom prilubio starine i bi v bogoslovaj starinoslovji spravo i zagotovo spoštovanja vredno mesto.

V petrōvskoj fari je tudi zname-niti, stari umetnostni spomenik v vesi Boreča.

Ime shaja od velikih borōv, šteri rastējo po vsoj okolici. (Pisatelj razlaga Vogrom pomen „Boreča...“) Ar je cerkev posvečena na čast sv. Ani, zato je celo ime „Boreča sv. Ana“. To je staro zgodovinsko ime, štero trbe obdržati i ne je priporočljivo prisiljeno slabo novo ime dati. Splošno je zgrešeno, stara, zgodovinska pomen-liva imena nadomeščati z novimi izmišlotinami brez vsebine, ka je večkrat najbolje smešen prevod, n. pr. Boreča—Borhāza.

Boreča kapela stoji na lepom bregi, zdigavajočem se iz borōv i se od vseh strani jako daleč vidi.

Od daleč dela zidina vtis male kapele podržnice i samo redkim ljudem se senja, kelkih stoletij viher je šou mimo male zidine, kelko pobožnih duš je najšlo v šeststo letaj med temi zidi tolažbo i kelko skuz se je tu pošušilo.

Te kapele edini, čisto gotski deo je kameni glavnoga vhoda, na šterom je napis 1521. Gotski okras oken je v glavnom že prejšeo, samo tu i tam kaže kakši mali obok rāno gotiko. Okna so bila vozka i nisika; ar sem nad novejšim križnim obokom najšeo ostanke staroga vednakoga stropa,

lejko sklepamo, da sega nastanek te kapele v zadnjo dobo romanskoga sloga. Mešanje te prehodne dobe med romanskim i gotskim slogom se pogosto najde, ka nam kaže največšo različnost. Letnica nad vhomom ravno ne izključuje, da je je ta kapela s prehodnim znakom bila zidana na konci 13. ali začetki 14. stoletja. Istina, da je v zahodnoj Evropi v tom časi gotski stil popunoma gospodūvao, liki k nam je skoro vsakši slog povprečno sto let kesnej prišeo, kak to prijem-livo svedočijo vsi renesančni spomeniki.

V bližini boreče kapele je ne mogoče najti nikšega sleda kakše zidine. Ta okolnost i da je kapela mala pa starinsko ime ne dopustijo, da bi sprijali mišljenje tistih, šteri bi tu radi najšli opatijo Borehi od Sv. Bedenika v 11.—12. stotini.

Ka na mnogih krajaj indri, tak so tudi v toj kapeli neprilicne roke napravile dosta kvara, štere so zavolo pomenkanja čuta za lepoto i znanja vničile stoletne zanimive spomenike za večno i tak zaprle pot zgodovinsko — starinoslovskomi preiskavanji.

(Dale)

Premovanje rodovniške živine v l. 1937.

Kje so moji prijatelji?

Po slavni zmagi je sedel cesar Napoleon I. pri obedu sredi svojih generalov. Ko se vsi drugi veselo zabavajo, sedi Napoleon tihi in zamišljen. Dolgo časa si ga ni upal ničelne motiti v njegovem premišljevanju. Slednjič se ojunaki general Bertram, ljubljene Napoleonov ter mu reče: „Velikantstvo, vi ste tihi in kakor je videti zamišljeni.“ „Da“, odvrne Napoleon. „Ali bi smel vedeti, kaj je predmet vašim mislim?“ — „Ah“, vzdihne Napoleon, „primerjal sem ljudi, ki sledijo meni, z onimi, ki so sledili Jezusu, in našel sem, da meni sledijo le iz strahu, medtem ko so za zastavo Jezusovo šli iz ljubezni. Ljubezen je edini povod za vse one milijone, ki so se tekom 18 stoletij oklenili Jezusa, in tako bo ostalo tudi do konca sveta!“

Bertram hoče ugovarjati, a nevoljno ga Napoleon zavrne: „Ako niste mojega mnenja, potem obžalujem, da sem vas povabil za generala.“

Napoleon je pač dobro umel besede Gospodove: „Ko bom povišan (od zemlje), bom vse nase potegnil.“ In kar je Napoleon že tu razodel, je izpolnil potem v svojem preganstvu na otoku sv. Helene: „To ljubezen najbolj občudujem, ker sem jo večkrat premišljeval, in to mi popolnoma dokazuje, da je bil Jezus Bog. Jaz sem si tudi pridobil ljudi, da so zame umrli. Toda Bog me varuj, da bi primerjal navdušenje svojih vojakov s krščansko ljubeznijo, ki sta si tako različni, kakor njihuj nagib. Pri mojih vojakih je bilo treba moje navzočnosti, mojega pogleda, mojega glasu, česar drugemu nisem mogel dati. Nobeden mojih generalov ni tega od mene prejel ali uganil. Ravnotako tudi ne vem skrivnosti, kako bi si ovekovečil svoje ime in ljubezen. Sedaj sem na Heleni! Kje so dvorniki moje sreče? Ali misli kdo na me? Kje so moji prijatelji? Še en trenutek in moje truplo se povrne v zemljo, da postane jed črvov. Kolik prepad med mojo veliko revo in večnim kraljestvom Kristusovim, katerega oznanjujejo, ljubijo, molijo, kateri na vsem svetu živi! Ali se to pravi umreti? To se pravi živeti! In taka smrt je bila smrt Boga, Jezusa Kristusa.“

domoljub. On želej, da postane Portugalska pali močna i vsa katoličanska država. To pa ne je več daleč. Dnes ščejo vsi, posebno mladina, da Jezus znova zavlada v njihovih domovaj. Tudi duhovniki so ž njim jako zadovoljni, posebno prezvišeni kardinal Patriarh dr. M. G. Cerejerra, ki je veliki ljubitel Portugalcov i sošolec dr. Salazara. To sta dva gorečiva častilca Marije de Fatime, šteriva vladata nad svojim krščanskim narodom. To sta dva stebra, ki držita celo domovino proti komunizmu, zato te nemre tu vladati. Kak lepo je meti takše može na vladi, šče lepše pa je, si izvoliti.

Gda čujem gučati od teva dva katoličanska voditela v Portugaliji, si zmislím na svoj Slovenski narod, ki ma isto tak slavnoga voditela i to dr. Korošca. Oh, da bi narod šteospoznati, ka njim je te duhovni sin že dobroga včino, bi se ga zagvúšno šče bole okleno i bi se molo k Bogi, da bi ga Bog šče dugo ohrano i da njemu pošle več takših možov, kak je dr. Korošec. Zato je pa dužnost, da vsaki katoličanec lúbi takše može, njim zayüpa i si je zaistino túdi izvoli kak v toj cvetočoj Portugalskoj državi. Ta država je pripoznala, da samo pri Jezusi je prava sreča, zato se pa povrača nazaj v njegovo naroče potom svojih gorečih krščanskih voditelov.

Lúbi g. urednik! To bi bilo nekaj novoga od te zapadne države. Zahvalim se túdi jaz na Vaših listaj. O da bi je že skoro mela vsaka hiža i vsaki izseljenec iz Slov. krajine. Zbogom! Prav srčen pozdrav od Vam vdanoga

IVEJA.

Okoli 15 plügov zemle
je k odaji v Rakičani. Što šče küpit
naj se oglasi pri g. Franci Bajleci,
advokati v Soboti.

Pisma naših iz tūjine.

**Bagar Alojz, Kerec Anton i
Bokan Franc v Franciji iz Otovec :**
„Hvalen bodi Jezuš Kristuš, to je naš
te prvi glas. Nadale se z veselim sr-
com obračamo do Vas, častiti g. vred-
nik i Vam pošilamo naše prve pozdra-
ve z tujine. Želemo Vam lübo zdravje
od ljuboga Boga i Marije, naj Vas ob-
drži šče duga leta živoga i zdravoga,
da bodete nas ležej podpirali z Vaši-
mi dobrimi listi. Naznanjamo Vam, da
smo dobili Vaše Novine, na šterih se
Vam najlepše zahvalimo. Poslali smo
Vam tüdi 25 frankov na nje, pa nam
naznanite kelko smo ešče dužni do
novoga leta. Mi trije dečki iz naše
krajine smo pri ednom gospodi i se
jako dobro mamó. Lejko idemo vsa-
ko nedelo k sv. meši, kak tüdi gos-
pod z družinov vret. To nas posebno
veseli, da smo pri dobroj krščanskoj
družini. Zdaj so nam ešče falile Vaše
Novine, štere smo tüdi dobili. Poz-
dravlamó tüdi upravo, celo Slovensko
krajino, posebno gračko faró i gg. dü-
hovnike, drage nam stariše, brate, ses-
tre, sosede i celo Otovsko ves.

Oh mila ti Slovenska krajina,
loči nas od Tebe tujina.

Zadremane oči.

Čas ide den za dnevom, slabost se po dobrom ravnanji obrača na bogše, ali izdak se najde stan, šteri zadremano gleda i si ne briše oči. Tak je ravno kmetski stan, šteromi se večkrat ponuja pomoč, da bi si naj ležej odihavao od vnogoga teškoga dela, šteroga more prenašati, ali itak njemi nemre biti na pomoč, či si ne zmene i ne zbríše oči, da bi spregledao, šter njemi škodi.

Zravna njemi v oči gleda njegova pogübel, pa je izdak nemre viditi i se njoj proti postaviti. Tak je vse zobstonsko prizadevanje lüdi, za celi naš kmetski stan, či mi kmetje v drügi kraj gledamo i si ne zbríšemo oči. To ravno tak zadene, kak či bi grah na steno metao, šteri se ne zgrabi gori. Nega za nas kmete pomoči, či mi tak delamo. Nas kmete tak majo ništerni mogočnjaki, kak prasica melnato vreče i li te za velke dobrotnike mamo i celo štimamo.

Nam kmetom pri našoj navzočnosti lahko drügi komandirajo delegata za kmetsko zbornico!

Nam kmetom lahko drügi komandirajo cene živine, zrnja itd.

Z nas kmetov lahko napravijo mogočnjaki, ka si ščejo! Pelažo nas za nos po miloj svojoj voli, kak ščejo! Nej čüdo, či nas ešče bole ne mantrajo, da kupica vina, obečana čast, šunka i vöra komandera, štera samo par lüdem v hasek slüži, a ostali 95% kmetov pa pocecani lahko fundamo pepel i pišemo na mrzlo. Tak se lahko pravi, da istinske reči nigdar nemajo mesta i je neščejo sprejeti, zato se godi slabo našemi siromaškomi kmetskomi stani.

Mogočnjaki si znajo komandirati prave roke z našega stana, štere bodoje rezale ešče vekše brazde naših žülnatih rok i njim pomagale.

Zdaj so nešterni velikaši v državi preveč zaposleni v skrbih gledoč na kmetske zbornice, kak bi se kaj dalo tam napraviti, da bi tam tüdi oni bili domačini i bi tak dosegnoli svoj vekši hasek, mi kmetje bi pa ostali na staroj stubi.

Ali na žalost te istinske reči ravno tak sprejmejo naša kmetska vüha, kak da bi vu vodo kamen lücali.

— Kmet.

skrbijo, da bo prignana na premovanje vsa rodovniška živina, kajti namen teh premovanj je, da se javno pregleda in oceni kakovost vseh rodovniških živali, kakor tudi ta, da se ugotovi uspeh in napredek delovanja teh društev v zadnjih treh letih, to je od zadnjega premovanja, odnosno od takrat, ko je bilo društvo ustanovljeno. Na te prireditve so vabljeni vsi, ki se zanimajo za selekcijsko delo in za napredek živinoreje v našem pasemskem okolišu.

MINIMALNE PLAČE DELAVCOM I SLOVENSKA KRAJINA.

V Službenom listu od 1. augusta je priobčena odredba banske uprave, s številkami so določene minimalne mezde na ozemli dravske banovine. Minimalne plače neorganiziranih delavcev i delavk znašajo na vöro v dinaraj: za delavce v starosti nad 18 let v fabriki ne glede na kraj i v trgovini i obrti v krajih z nad 5000 prebivalci za stroko a) 3 Din, za stroko b) 2.75 Din i za stroko c) 2.50 Din. V trgovini i obrti v krajih s pod 5000 prebivalci pa so odgovarjajoče mezde za imenüvane tri stroke 2.75, 2.50 i 2.25 Din. Za delavce i delavke v starosti pod 18 let so minimalne mezde določene brez pogleda na velikost krajev za industrijo, trgovino i obrt jednako na 2.50, 2.25 i 2 Din. za posamezne stroke. Uredba točno navaja posamezne stroke, tak, da je mogoče za vsako stroko ugotoviti, v šteri razred minimalne mezde spada.

Kakše plače majo delavci i delavke v Lendavi? Delavce v obeh fabrikaj majo od 1. aug. po novoj uredbi svoje plače, kak tudi delavci pri Nasički i indri i so tudi organizirani.

Kakše plače majo delavke i delavci v Soboti? Sobota, ki je po številu prebivalstva dosta vekša, trgovina i obrt tudi dosta bole razvita od Lendave, so plače delavke po obeh tovarnaj dosta nižše, kak bi smele biti po novoj uredbi, a delavci so tu i tam malo bolje plačani. Ka je pa tomi zrok? V prvoj vrsti je zrok to, da nega nikoga, ki bi se za delavce zayzeo i bi njim malo bolši grižljaj krüha priboro, delavstvo se pa samo ne vüpa boriti za svoje pravice, ar njim zagrozijo z odpovedjov i zavolo toga se tudi ne vüpa organizirati. Dužnost je teda oblasti, da dobi delavstvo po božem i državnom zakoni njej pravično plačo i da njim da možnost, da se lahko organizirajo. Ki ljubite i mate čüteče srce do svojih siromaških delavcov, zdignite se, naj ne prejdejo oni i njihova dečica od glada.

Pošta.

Šimon Ludovik. Authenil. Din. 75 sprejeli. Na koj ste poslali višek od 3 Din? — **Jerič Katarine domaći.** Vaše Novine so prišle iz Francije nazaj, pošlite nam njeni novi naslov. Naročnino je že plačala. — **Gjörköš Stefana domaći Hotiza.** Vašega Novine so tudi po novom naslovu prišle nazaj, prinesite nam spremembo naslova. — **Pozvek Jožefa domaći.** Vašega Novine so prišle iz Voltevitza v Nemčiji nazaj, pošta pitate „Bezirk?“ Odpišite nam ga. — **Berden Trezika.** Gurndevile. Naslov spremenili, obema vse dobro želemo. — **Činč Franc.** Crux La Ville. Novine stanajo mesečno 6 Din., do novoga leta tak plača 30 Din. Naznani nam tudi svoj domaći naslov. — **Kranjec Aleksander.** Grosstreiben. Karto sprejeli i zabeležili, da si od sv. Sebeščana. — **Serec Franc.** Zeddenick. Pismo smo sprejeli, domaći naslov zabeležili. Nas vesel, da so ti Novine na radost.

CENE.

Penezi.	Dinarov vala
Angleški fűnt	214—216
Nemška marka	17.20—17.60
Austrijski šiling	8.40
Vogrski pengő	8—8.76
Grčka lira	31.50
Amerikanski dolar	43.80
Holandski goldinar	23—26
Švicarski frank	9—10
Belgijska belga	7.37
Italijanska lira	2.31
Francoski frank	1.70
Česka korona	1.54

Živina. Kg na živo vago v dinaraj

Jűnci debeli 5.50—6.50, poldebili 4.75—5.75, biki za klanje 5.50—6.—, krave za klanje 3—4, plemenske krave 3—3.65, krave za koibase 2—3.50, telice 5—6.50, teoci 7.50—8.50, prašćići 8.50—9.25, plemenski prašćići 5—6 tjednov stari 115—140, 7—9 tjednov stari 120—150 Din. po falati. Konji 3000—3500 Din

Zrnje. 100 kg, v dinaraj: pšenica 200 žito 170—180, oves 170—190, kukorica 120 do 140, grah 150—160 Din.

C E N E.

Penezi.	Dinarov vala:
Angleški funt	214—216
Nemška marka	17 20—17 60
Austrijski šiling	8 40
Vogrski pengö	8—8 76
Grčka lira	31 50
Amerikanski dolar	43 80
Holandski goldinar	23—26
Švicarski frank	9—10
Belgijska belga	7 37
Italijanska lira	2 31
Francoski frank	1 70
Češka korona	1 54

Živila. Kg na živo vago v dinaraj:

Jünci debeli 5 50—6 50, poldebeli 4 75—
5 75, biki za klanje 5 50—6—, krave za klanje 3—4, plemenske krave 3—3 65, krave za kolbase 2—3 50, telice 5—6 50, teoci 7 50—5, prašiči 8 50—9 25, plemenski prasci 5—6 tjednov stari 115—140, 7—9 tjednov stari 120—150 Din. po falati. Konji 3000—3500 Din.

Zrnje. 100 kg. v dinaraj: pšenica 200, žito 170—180, oves 170—190, kukurica 120—140, grah 150—160 Din.